

Sint Oeike op d'n Omziende Berg

Aan de Hoenderstraat in Venray, vlak bij de zijweg Hiept, ligt op een historische plek de monumentale Sint Odakapel (rijksmonument) in een prachtige groene omgeving (foto 1, richting Venray-centrum; 2, richting Merselo). Sint Oda (Sint Oeike in streekdialect) is behalve beschermheilige tegen oogziekten, ook de patroonheilige van Venray.

Oda was een Schotse koningsdochter uit de achtste eeuw. De band tussen Oda en Venray is mogelijk mede ontstaan door het klooster Jerusalem, waar in een kroniek uit rond 1500 het leven van Oda werd beschreven, ook de genezing van de blinde Oda op Sint Lambertus' graf in Luik. Naar Schotland teruggekeerd, weigerde Oda te trouwen en reisde naar Rome. Terugkerend kwam zij in Venray terecht en woonde als kluizenares op het terrein waar later klooster Jerusalem zou worden gebouwd en waar nu de Sint Odaput ligt. Oda zou rond 720 vanwege onlusten uit Venray zijn vertrokken en op een heuvel bij de buurtschap Hiept nog even naar Venray 'omgezien' hebben en gebeden hebben voor het welzijn en behoud van Venray. Daar werd later een aan haar gewijde kapel opgericht, die vroege vermeldingen kent: enerzijds rond 1490, anderzijds later, wellicht is dan sprake van een andere kapel die daar in 1635 opgericht werd door kruisheer Reinieri, rector van het klooster Jerusalem. Die kapel werd later diverse malen gerestaureerd of verbouwd tot de huidige kapel, destijds in

spronkelijke Odabeeld, dat in 1967 was gestolen en in Eindhoven werd teruggevonden, vervangen door een eikenhouten kopie van Piet Clephas, nu achter plexiglas en een tweede ijzeren hek (3). De kapel heeft een met leien gedekt zadeldak tussen twee gezwenkte gevels, gemetselde wanden waaroverheen een witte bepleistering. Het achterste gedeelte opgebouwd uit mergelblokken dateert uit de Middeleeuwen. In beide langsegevels bevindt zich achteraan een muuropening, een hagiSCOOP, waardoor men het Odabeeld van dichtbij kan zien (4). De oorspronkelijke 'Sint Oda van de Hiept' (Rijksmonument) is een gepolychromeerd houten beeld, hoog 63 centimeter, zeventiende eeuws of ouder. Het toont Oda met een boek en met een ekster, verwijzend naar een luid krijsende

ekster, waardoor haar vader haar in de bossen bij Weert kon vinden. Ter gelegenheid van een pas uitgevoerde restauratie werd het beeld in 1999, vanuit een bamboekathedraal in het nabijgelegen Sint Odapark aan de Merseloseweg, in een plechtige processie (5) teruggebracht naar de Sint Petrus' Bandenkerk (6), waar het in een muurnis in de noordbeuk bewonderd kan worden (7).

Foto en tekst: Frans de Roos. Bronnen: onder andere: Monumentenregister; Stichting Behoud en Restauratie Beeldenschat Sint Petrus' Bandenkerk, www.petrusbandenkerk.nl; Stichting Kruisen en Kapellen; Gemeente Venray; Peel en Maas archief; SVM archief. Stichting Venray Monumentaal (SVM): secretariaat Vliezenweg 1, 5801 JC Venray, e-mail: venraymonumentaal@live.nl

Peel en Maas, 7 februari 2013